

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Π Ρ Ω Τ Ο

ΕΝΑΣ ΨΙΘΥΡΟΣ, μια μουρμουριστή ανοιξιότικη ευφορία έμπαινε από το παράθυρο με τ' αεράκι που μύριζε πεύκο. Και μια φωνή από άλλους καιρούς έλεγε πως πάνω απ' το ποτάμι απλώνονται τ' αρώματα ενός χρυσού κρίνου.

Χρόνια είχε η Έμμη να αιστανθεί έτσι. Τι ευλογία! Οι αρμοί, τα νεύρα, η ψυχή της ήταν σα ν' ανεβαίνανε μέσα από αγιασμένα νερά. Ο ύπνος που ξεκουράζει και θρέφει αποχωρούσε, και το κορμί της, ριγμένο μπρούμυτα πάνω στο σεντόνι, άραζε ηδονικά στην αμμουδιά μιας καινούργιας ζωής.

Ένα φύλλο ντουλάπας στέναξε· η κλειδαριά μιας βαλίτσας είπε προσταχτικά ένα μεταλλικό μονοσύλλαβο.

Η μύτη της ακουμπούσε μέσα σ' ένα υγρό λεκέ. Χρόνια είχε να της τρέξουν τα σάλια μέσα στον ύπνο. Κι η σένια του μαξιλαριού ήταν από πραγματικό λινό.

– Καλημέρα, πού βρισκόμαστε, Χανς;

Ο Χανς είπε πως βρίσκονται στην πανσιόν της φράου Ρόζενταλ-Φέλντμαν, μ' ένα τόνο ουδέτερο, σάμπως κάτι να του έτρωγε το μυαλό. Της γυρνούσε και τη ράχη. Μα της Έμμης δεν της έκανε καρδιά να σαλέψει.

- Α, ωραία. Μα πού;
- Δε σε καταλαβαίνω, φράου Μπόμπρετςμπεργκ!
- Έλα, Χανς, πε μου. Αφρική για Ευρώπη;
- Μα... Ασία, βέβαια.

Τώρα θα στεκόταν από πάνω της: Μάγουλα βαθουλωμένα, γυαλιά μ' ασημένιο σκελετό, μαλλιά γκρίζα, κουρεμένα σα βούρτσα. Ο τύπος του Βιεννέζου χριστιανοσοσιαλιστή.

– Φράου Έμμη Μπόμπρετςμπεργκ, της είπε σοβαρά. Με συγχωρείς που σου κάνω την παρατήρηση. Αλλά η στάση σου είναι άσεμνη. Τούτη η γερμανική συνοικία βρίσκεται στην Ιερουσαλήμ· καταλαβαίνεις;

Η νυχτιλιά της είχε μαζευτεί απάνω – ένα τσαλακωμένο θαλασσί τούλι στη μέση σχεδόν της ράχης. Από το νύχι του ποδιού ως ψηλά, όλα της ήταν άφογα. Μήτε τρίχα μήτε σπυράκι. Μια σάρκα σφιχτή και λεία, σαν από χρυσαφένια πορσελάνη. Οι καμπύλες της... Στο άλσος με τις καστανιές του Πράτερ, μια νύχτα, ήταν καλοκαίρι, ο Χανς είχε τολμήσει την πρώτη ερωτική χειρονομία. «Ήθελα να ξέρω, είπε. Είναι γυναίκες που μοιάζουν με αχλάδι. Εσύ είσαι μήλο...»

Η Έμμη κατέβασε τη νυχτιλιά, αναγύρισε μαζεύοντας με το δεξί μπράτσο τα μακριά καστανόχαλκα μαλλιά της· σκεπάστηκε με το σεντόνι λινό, κι ο γύρος του όλο φεστόνι φιλοδουλεμένο.

Η κάμαρα ήταν στενόμακρη και άσπρη, κι απ' το μικρό παράθυρο του βάθους έμπαινε ένα πρασινωπό φως. Τόσο χοντρά ήταν τα ντουβάρια, που το περβάζι του έκανε για ράφι. Βαμμένα καφετιά, τα δοκάρια του ταβανιού κατεβαίνανε λοξά· ο τοίχος δεξιά ήταν πιο κοντός. «Η σκεπή, σκέφτηκε. Βρισκόμαστε πάλι κάτω από κεραμωτή στέγη.» Στη γωνιά ήταν ένα τραπεζάκι, μάλλον τάβλα, από λουστραρι-

σμένη οξιά, που τη στήριζε ένα νικέλινο τρίποδο, κι απάνω της μια μεγάλη φυσαρμόνικα με σιντεφένια κι εβένινα πληκτρα. Πιο πάνω, στον τοίχο, κρεμόταν μια ξυλογραφία του Ντύρερ μέσα σε μαύρο καδράκι. Στην άλλη γωνιά ήταν μια πέτσινη μοντέρνα πολυθρόνα: ένας σωλήνας από αστραφτερό χρώμιο μπλεκόταν σχηματίζοντας δυο πλαγιασμένα οχτάγρια παράλληλα και, δεμένο απάνω τους με πέτσινα κορδόνια, βαθούλωνε το δέρμα, χρώμα χαβάνας, κουρασμένο κι ελκυστικό. Δυο καρέκλες από φάθα με αφηλές ράχες και μια ντουλάπα πάλι από οξιά, με κυβιστικές φιγούρες, δίχως καθρέφτη. Κι οι βαλίτσες τους ανοιγμένες καταγής, πάνω σ' ένα χαλί της ερήμου από κατσικότριχα, που σκέπαζε όλο το πάτωμα. Έξω, κελαηδούσαν πουλιά.

— Πόσες του Ιουνίου έχουμε, Χανς;

— Μα... εφτά, Κυριακή, εφτά.

Δεν είχε φορέσει ακόμη το σκληρό κολάρο του. Ήταν αξούριστος.

— Του χρόνου σαν και σήμερα θα κλείσουν εκατό χρόνια από το θάνατο του Χαίλντερλιν, είτε η Έμμη.

— Μου φαίνεται πως κάνεις λάθος.

— Εγώ λάθος; Πέθανε στα 1843, εφτά Ιουνίου, στις τέσσερις η ώρα το πρωί. Τον ονειρεύτηκα πάλι πως μου μιλούσε. Τόσο γλυκά κοιμήθηκα.

Ο Χανς έβγαζε προσεχτικά τα πουκάμισά του από τη βαλίτσα και τ' ακουμπούσε σ' ένα ράφι της ντουλάπας.

— Εγώ, όχι και τόσο. Κι όμως, ύστερα από τόση κούραση, θα 'πρεπε να τον πάρω μονορούφι. Άκουα τα τρένα. Βαγόνια φορτηγά κουτουλούσανε κι ο κρότος έτρεχε, τον άκουα, είκοσι, τριάντα φορές και χανόταν' ύστερα γύριζε' η μηχανή σφυρούσε' κάποιος φώναζε κάτι' ο μηχανικός άνοιγε

τον ατμό... Τα ξημερώματα, μέσα στο μισοϋπνι, μου φάνηκε πως ήμουν σταυρωτά πάνω στις ράγιες, δεμένος...

Τον είχε πάλι κυριέψει ο πανικός.

ΧΤΕΣ, ΣΤΟ ΣΤΑΘΜΟ, όταν τους παράλαβε ο άνθρωπος του ξενοδοχείου και είπε πως κράτησε δωμάτιο σε πανσιόν, γιατί στο Αστόρια οι ταξιδιώτες κοιμόντουσαν και στους διαδρόμους, και πήρε τη μεγάλη βαλίτσα και περπατούσε αδίσταχτα μες στο σκοτάδι, ενώ αυτοί παραπατούσαν πάνω σ' άγνωστα χώματα και χαλικόπετρες και τεντώνανε το δεξί ψηλαφίζοντας τη νύχτα, «Αχ, τι δροσιά!», έκανε αναστενάζοντας εκείνη. Φυσικά, ήταν το ύφος: εφτακόσια μέτρα πάνω από τη θάλασσα, κάνει μεγάλη διαφορά μια αλλαγή από κείνο το μiasμένο βύθουλα των Φαραώ! Όσο μέναν στην Αλεξάντρεια, παραπονιόταν: «Ένας κόμπος έδεσε στο σβέρκο μου, Χανς, και δε φεύγει». «Φοβάσαι, αλλά πώς να τ' ομολογήσεις;», της έλεγε. Κι ακόμη: «Κάπου στο σβέρκο είναι φυτεμένο το ένστιχτο της ζωής. Αν ακούσεις κρότο άξαφνα πίσω σου τι κάνεις;». Μα δεν ήταν αυτό. Εκείνη πεταγόταν στο μπαλκόνι μόλις ηχούσαν οι σειρήνες για να μη χάσει το θέαμα. Ο Χανς όμως έφαχνε στα σκοτεινά: το κόκαλο των παπουτσιών, ο χαρτοφύλακας... «Αχ, τι ευωδία! είχε πει χτες. Μυρίζει ευκάλυπτους και πεύκα.» «Και πλατάνια», πρόσθεσε στα γερμανικά ο άνθρωπος του ξενοδοχείου. Τους έφεγγε τώρα μ' ένα ηλεκτρικό φαναράκι, που ο φακός του ήταν βαμμένος μπλε, για να δουν ένα μονοπάτι ανάμεσα σε θάμνα και στοιβαγμένες ασβεστόπετρες. «Δε θα πάρουμε ταξί;», ρώτησε ο Χανς. Κι ο άλλος: «Περιττό. Διακόσια μέτρα και φτάσαμε». «Διακόσια μέτρα από το

σταθμό; Μα είναι κόμβος στρατηγικός!», έκανε ο Χανς και σώπασε μονομιάζ. Ύστερα ακούσανε μουσική, μια γυναίκα στρίγκλισε πίσω απ' τα δέντρα και μια ριπή από αυτόματο την έκοψε. Ο άνθρωπος του ξενοδοχείου στάθηκε: «Έχετε και υπαίθριο κινηματογράφο στη γειτονιά. Είναι πολύ κοσμικός». Η φωνή του είχε μια οικειότητα.

Η Έμμη ανακάθισε στο στρώμα. Έξω απ' το παράθυρο πρασίνιζε η κορφή ενός ευκάλυπτου. Τα φύλλα, νοτισμένα από την πρωινή δροσιά, στραφτάλιζαν.

— Όλα μου φαίνονται σαν παραμύθι. Κάτι μου λέει πως άρχισε κιόλας το ταξίδι του γυρισμού. Μυρίζω Ευρώπη. Η κατάσταση δεν μπορεί, αδύνατο να είναι τόσο κρίσιμη.

— Το ένστιχτό σου, Έμμη; είπε ο Χανς κοιτάζοντας αυστηρά τα λαιμά της. Και θα ξεσηκωνόταν για το τίποτα να με γυρεύει μες στο Κάιρο ο Αμερικάνος συνταγματάρχης; Οι Άγγλοι δε θέλουν να τ' ομολογήσουν, μάλιστα πειράχτηκαν. Μα οι Γιάνκηδες δε χωρατεύουν. Είδες πόσο γρήγορα βρέθηκαν οι θέσεις στο στρατιωτικό τρένο. Βέβαια δεν μπορούσαμε ν' απαιτήσουμε και βαγκόν-λι!

— Κείνος ο Νεοζηλανδός μ' έτρωγε με τα μάτια... Θε μου, έλεγα, κάνε να μείνει δροσερό το πρόσωπό μου... Κι εσύ να καμώνεσαι πως δεν καταλαβαίνεις τ' αγγλικά! Δε θέλησα να σε διαφεύσω.

Ο άντρας της είπε ανυπόμονα:

— Δεν είναι Ευρώπη εδώ, φράου Μπόμπρετςμπεργκ, κατάλαβέ το! Είναι Ανατολή. Όταν θα δεις την παλιά πόλη και μάθεις τα μίσση και τις δολοπλοκίες που σπαράζουν αυτή την ακυβέρνητη πολιτεία, θα νιώσεις πόσο σοφά...

Ο Πάπας! Είχαν φτάσει στο Βατικανό σα δυο κυνηγημένα αγρίμια. Ένα σακούλι τρυπημένο ήταν η καρδιά τους,

και το μυαλό τίποτα, μια μαύρη κουρτίνα. Έντεκα μήνες κρύβονταν σ' ένα σαλέ στο Τυρόλο, ώσπου να βρουνε τρόπο να περάσουν τα σύνορα. Δέκα λεπτά τους παραχώρησε για ακρόαση ο Πίος ο XII' μόλις είχε εκλεγεί. Άκουγε με κλειδωμένες μασέλες. Δέκα λεπτά. Ύστερα είπε κάτι στα λατινικά, πως, στα χρόνια της μεγάλης δοκιμασίας που έρχονται, η πρώτη χριστιανική αρετή θα είναι η σιωπή. Ήταν μια φράση όπως τα τάλαρα της Μαρίας Θηρεσίας, που τους λέγαν στο σχολείο πως έχουν πέραση σ' όλα τα πλάτη, σ' όλους τους καιρούς. Κι ο Χανς την πήρε. Μα δεν μπορεί να είναι τόσο αφελής.

— Σαν απίθανα μου φαίνονται όλα τούτα, ξανάπε η Έμμη. Αν οι Αμερικάνοι ανησυχούν γιατί βλέπουν τον Ρόμμελ να μπαίνει κιόλας στην Αλεξάντρεια, έπρεπε να μας στείλουν στη Νότιο Αφρική ή και πιο μακριά.

— Μα εγώ το ζήτησα, Έμμη! φώναξε πειραγμένος ο Χανς. Η θέση μου το απαιτεί να βρίσκουμαι κοντά στο μέτωπο. Στο Γιοχάνεσμπουργκ ή στην Ουάσιγκτον θα 'ταν σα να μας έχουν εξορία, σαν τιμωρία.

Η θέση του! Ο τελευταίος υπουργός της Αυστρίας! Η σύγχυση, ο πανικός. Οι μπότες των ναζιζήδων πάνω στη Ρινγκστράσε κι οι καστανιές καταπράσινες κι ο καγκελάριος που δεν ήξερε, δε θυμόταν τι υπουργείο του είχε δώσει, της Παιδείας ή των Κοινωνικών Υποθέσεων.

— Εδώ μπορώ να είμαι χρήσιμος, είπε ο Χανς. Θα διευθύνω τις εκπομπές των Ελεύθερων Αυστριακών. Κι αν σφίξουν πολύ τα πράγματα, ένα ταξί, και σε δυο ώρες βρισκόμαστε στο αεροδρόμιο της Λύδδας. Τώρα που έκανα επαφή με τους Αμερικάνους, όλα θα είναι βολικά.

Τα παζαρέματα πάλι, οι αναβολές, οι εξευτελισμοί...

ΚΙ ΕΚΕΙ, ΚΑΤΩ ΣΤΟ ΔΡΟΜΑΚΙ, ακούστηκε κουδούνισμα ποδήλατου. Ένα παιδί φώναξε μελωδικά: «Λέμπεν». Αμέσως, πίσω απ' την πόρτα της κάμαράς τους, έτριξε ένα σανίδι. Βήματα. Κάποιος έφευγε κατεβαίνοντας βιαστικά την ξύλινη σκάλα. Ο Χανς γούρλωσε τα μάτια και κούνησε το κεφάλι με σημασία, δείχνοντας την πόρτα. Εκείνη σήκωσε τους ώμους, αδιάφορη. Ο μαγικός κόσμος που την τύλιξε στο πρώτο ξύπνημά της είχε σκορπίσει. Δοκίμασε ωστόσο να τον ξαναφέρει.

— Θα ρρώ πως βρήκα γιατί κοιμήθηκα τόσο γλυκά, είπε. Τρία χρόνια έχουμε να πλαγιάσουμε στο ίδιο στρώμα. Από τη Ρώμη. Κείνα τα μονά κρεβάτια της προσφυγιάς τα μισώ! Μου γυρνούσες όλη νύχτα τη ράχη, δε λέω. Μα το δαχτυλάκι του ποδιού μου να κουνούσα, σε άγγιζα.

— Σε παρακαλώ, Έμμη, παρεκτρέπεσαι! την έκοψε ο Χανς.

Σε λίγο ακούστηκαν βήματα πάλι' το σανίδι έτριξε. Κάποιος χτυπούσε την πόρτα τους.

— Χερ Μπόμπρετςμπεργκ. Εξοχότατε!

— Η φράου Άννα, είπε σιγανά ο Χανς. Σκεπάσου. Και δυνατά: Ναι, φράου Φέλντμαν, τι συμβαίνει;

— Με συγχωρείτε, Εξοχότατε. Αν θέτε να κάμετε το ντους σας σήμερα, πρέπει να κατεβείτε αμέσως. Εγώ πηγαίνω να φυλάξω το λουτρό, μην μπει κανένας άλλος. Μόλις το σφουγγάρισα.

— Έρχομαι, αγαπητή μου κυρία, σας ευχαριστώ. Και στην Έμμη: Όλα τα κομφορ! Πάλι καλά που δε χρειάζεται να κατεβαίνει κανείς στον κήπο.

— Μα είναι τόσο ωραία εδώ, είπε η Έμμη.

Ο Χανς πήρε το σακουλάκι με τα ξυριστικά, το άλλο με τις παντούφλες, ξεκρέμασε κι ένα μεγάλο πεσκίρι από την ντουλάπα. Άνοιξε την πόρτα, μα κοντοστάθηκε.

— Κλείδωσε πίσω μου, θα 'ναι πιο σίγουρα, είπε.

— Πήγαινε, θα κλειδώσω, έκανε η Έμμη και γέλασε.

Μα σε λίγο ξαναχτύπησε την πόρτα η Φέλντμαν:

— Φράου Μπόμπρετςμπεργκ, καλημέρα σας, μπορώ να μπω;

Και μπήκε δίχως να περιμένει. Τράβηξε κατευθείαν στο τραπεζάκι, πήρε τη φουσαρμόνικα και την ακούμπησε στο περβάζι. Μια κίτρινη ρόμπα από κρουστό μετάξι δαμασκηνό — ένα βασιλικό ύφασμα — την έκανε ακόμη πιο ψηλή κι αδύνατη, τα μαλλιά της όμως, σε μικρές φριζέ μπούκλες γύρω απ' το μακρουλό πρόσωπο, είχαν ένα μπερδεμένο χρώμα καρότου και άχυρου· μια φράντζα καμωμένη ρουλό της σκέπαζε το στενό μέτωπο· όλη μαζί, κοιταγμένη από πίσω, έμοιαζε με καινούργια ταβανόσκουπα· φάτσα, ήταν μια μεσόκοπη κοκέτα, στερημένη.

— Έκτακτος καιρός. Ήρθα για το πρόγευμα, είπε.

Ένας δισταγμός, μια ακαμψία δίνανε στις κινήσεις της κάτι το άγουρο και το στρατιωτικό.

— Αλήθεια πως ο Εξοχότατος δε βάζει το πρωί στο στόμα του μήτε νερό; συνέχισε. Γιατί, αν το κάνει για οικονομία, σας βεβαιώω ζημιώνει. Μόνο τα δυο αυγά μού κοστίζουν πενήντα μιλς, όσα χρεώνω για όλο το πρόγευμα.

Τα βλέφαρά της ήταν κόκκινα στις άκρες, δίχως τσίνουρα, και τα μάτια της δυο γαλάζιες χάντρες, ανήσυχες. Αλληθωρίζανε κάπως, κι αυτό της έδινε ένα έξαλλο ύφος.

— Δεν το κάνει γι' αυτό, είπε η Έμμη και κοκκίνισε.

Χρόνια τώρα έχει συνηθίσει να παίρνει αργά το πρωινό του, έξω.

Ο Χανς κοινωνούσε κάθε πρωί. Αλλά δεν ήταν ανάγκη να δίνει εξηγήσεις σε μιαν αλλόθρησκη. Αν ξέρει από κόσμο, θα καταλάβει μόνη της.

— Όπως αγαπάτε, είπε κοφτά η φράου Άννα. Σημειώστε μόνο πως στην τιμή που συμφωνήσαμε θα προσθέτω πενήντα μιλς, δηλαδή ένα πρόγευμα.

Εαφνικά σήκωσε τα χέρια δείχνοντας κάτι μυτερούς αγκώνες.

— Θε μου και Κύριε, είπε. Τι όμορφη που είστε! Τι μάτια, τι μαλλιά, τι δέρμα!

Η Έμμη ξανακοκκίνισε. Τράβηξε ακόμη λίγο το σεντόνι πάνω της.

— Σας ευχαριστώ, είπε. Κοιμήθηκα τόσο γλυκά.

— Έτσι δεν είναι; έκανε θριαμβευτικά η Φέλντμαν. Το στρώμα, ξέρετε. Εδώ κοιμάμαι, όταν δεν έχω προσκαλεσμένους. Έτσι τους λέω. Το «πελάτες» έρχεται χυδαίο. Τι λέγαμε; Α, το μυστικό του ύπνου βρίσκεται στο καλό στρώμα. Και του έρωτα, φυσικά, αν επιτρέπετε να το πω. Τούτο το σχεδίασε ο καημένος ο άντρας μου. Αυτός υπολόγισε το πάχος, το φάρδος, τα μαξιλάρια, διάλεξε τα υλικά. Προσέξατε πως στα πόδια είναι πιο ψηλό; Άλλοι βάζουν κάτι από κάτω και τ' ανασηκώνουν. Μα το σωστό είναι το κομμάτι των ποδιών να ράβεται χωριστά. Μα κι όλα τα έπιπλα που βλέπετε είναι με δικά του σχέδια. Και μόνο; Τ' ασημικά, τα σερβίτσια, όλα καμωμένα στη Γερμανία. Έφερα μαζί μου όσα πρόφτασα.

Τραύλιζε κάπως γιατί μιλούσε γρήγορα, με την προφορά των Γερμανών του Ρήνου. Έβαλε το χέρι στο μέτωπο.

— Ω, Θε μου, ξεχάστηκα. Πρέπει να φροντίσω και τους άλλους. Σε λίγο θα σας φέρω το πρόγευμα, ναι; Για το ντους, αργότερα! ο Εξοχότατος μου είπε πως δε βιαζόσαστε να βγείτε. Αφήστε να φύγει ο πολύς κόσμος. Δυστυχώς έχουμε μόνο ένα λουτρό για τα δυο πατώματα.

— Θα ήθελα να κάνω ένα ζεστό μπάνιο..., αν είναι δυνατό, είτε δοκιμαστικά η Έμμη.

— Έχουμε και θερμοσίφωνα που ανάβει με τύρφη. Πενήντα μιλς το πακέτο, δυο πακέτα εκατό μιλς. Θα σας συμβούλευα όμως να μην μπειτε στην μπανιέρα. Την καθαρίζω, την απολυμαίνω, αλλά φοβούμαι. Κάτω μένουν άνθρωποι πολύ ανακατωμένοι. Ξέρει κανείς τι αρρώστιες κουβαλούνε; Να τι κάνω: Έχω μια ξύλινη σκάρα, την ακουμπάω μέσα στην μπανιέρα, πατάω πάνω της κι ανοίγω το ντους. Το χειμώνα ζεστό, το καλοκαίρι κρύο. Θα σας βάλω τη σκάρα μου.

— Σας ευχαριστώ, φράου Φέλντμαν. Ξέρετε αν η γερμανική Μητρόπολη πέφτει μακριά απ' εδώ;

— Η γερμανική Μητρόπολη; είπε η άλλη, σα να τη ρωτούσαν για τη φουσαρμόνικα που βρισκόταν μέσα στην κάμαρα. Να, από το παράθυρο... Αχ, φούντωσε πάλι αυτός ο ευκάλυπτος! Να, αυτό που κοκκινίζει πίσω απ' τα δέντρα είναι η στέγη της.

Μα η Έμμη δεν έκανε να σηκωθεί από το κρεβάτι. Η Φέλντμαν υποκλίθηκε, ο αέρας γιόμισε από τις χρυσές ανταύγειες της ρόμπας της. Με μεγάλα βήματα, κουνώντας τις μπούκλες και τα χέρια για να δείξει πως την πολιορκούν πολλές ευθύνες, έφυγε βγάζοντας από το καρύδι της ένα γελάκι χαριεντισμού.

ΑΜΕΣΩΣ Η ΕΜΜΗ ΠΗΔΗΞΕ από το κρεβάτι και κλείδωσε, έβγαλε τη νυχτικιά της και την άφησε να πέσει πάνω στο τρίχινο κιλίμι. Αυτό το αρωματισμένο αεράκι... Η κάμαρα δεν είχε καθρέφτη. Και πάλι κείνη η προαίσθηση... Μια καινούργια ζωή, γιομάτη αλλά κι αλαφροσήκωτη. Πήρε το καθρεφτάκι μέσα από την τσάντα της. «Τι μαλλιά, τι μάτια, τι δέρμα!», είχε πει. «Επιδερμίδα καμωμένη από κρέμα του *Γκράμπεν Καφέ!*» Κάθησε στην πολυθρόνα και κοιταζόταν. «Μίτση, Μίτση, εσύ το είπες. Για το δικό σου δέρμα...»

Γνωριζόντουσαν απ' το σχολειό, φιλενάδες όμως γινήκανε τη χρονιά που αρραβωνιάστηκε η Έμμη. Η Μίτση δούλευε στο υποδηματοπωλείο Μπαλλύ, αντίκρυ στο διαμέρισμά τους της πολυκατοικίας Καρλ Μαρξ Χοφ στο Χαϊλίγκενστατ. Έτσι το φέραν τα πράματα και μπήκανε μαζί σε μια κοριτσιίστικη ομάδα του μπάσκετ, κόκκινη, φυσικά. Ένα Σαββάτο απόγεμα, στ' αποδυτήρια, η Μίτση της χάρδεψε τη γυμνή ράχη, που την ασκήμιζαν πολλά σπυράκια της νεότητας. «Πω, πω! της λέει, η ακμή θα σε φάει. Γιατί δεν κάνεις τίποτα;» «Σαν τι; αλοιφές, θεραπείες, όλα τα δοκίμασα. Ο γιατρός λέει πως θα φύγουν με την ηλικία.» Η Μίτση τότε γέλασε μ' εκείνο το κρυστάλλινο γέλιο της. «Γιατί δε ρωτάς το γραμματέα σου τι γνώμη έχει;», της κάνει. Τι δουλειά είχε ο γραμματέας της, είπε η Έμμη. Άλλες ήταν αυτουνού οι αρμοδιότητες. Η Μίτση την έπιασε από τη μέση. Τ' άλλα τα κορίτσια αρχίσαν τα πειράγματα. Μα η Μίτση την κάθισε στον πάγκο που ήταν κάτασπρος, βαμμένος με λαδομπογιά. «Άσ' τε, είπε, θα κουραστούν και θα φύγουν.» Πραγματικά, σε λίγο φύγανε τραγουδώ-

ντας «Σχοτεινή Κυριακή» κι αφήνοντας τις βρύσες και τα ντους ανοιχτά, να τρέχουν. «Πε μου, της λέει, αυτός με το φηλό κολάρο που έρχεται και σε παίρνει, αρραβωνιαστήκατε ή ακόμη; Δε σου παραπονιέμαι που δε μου τον σύστησες, καταλαβαίνω. Μας χωρίζουν τα πολιτικά. Εσύ σ' αυτά είσαι ουδέτερη. Δικαίωμά σου. Όμως, πε μου, όταν βγαίνετε όξω τα βράδια, τι κάνετε;» Η Έμμη της αποκρινόταν με υπεκφυγές. Μα η Μίτση είχε αφήσει το παιγνιδιάρικο ύφος. Επίμονα, αδιάκριτα ζητούσε να μάθει. Στο τέλος τα έμαθε. Όχι και σπουδαία πράγματα. Αυτό της είπε. Και τότε έπιασε να της εξηγάει, ανακατεύοντας χημεία, βιολογία και υγιεινή. Για τα άνθη της νεότητας. Και ποια σχέση έχουν οι ορμόνες μ' ένα ωραίο γυναικείο δέρμα. Και χαμηλώνοντας ακόμη λίγο τη φωνή, αλλά ουδέτερα τώρα, χωρίς ωστόσο να πάφει να της χαδεύει τη ράχη, της εξήγησε πώς να κάνει για να μη χάνει μήτε σταγόνα. Η Έμμη είχε γίνει κατακόκκινη. Ντρεπότανε φοβερά, κι όμως μια χαρά, μια άγρια χαρά έκανε την καρδιά της να χοροπηδάει. Τσιμουδιά. Η Μίτση σηκώθηκε, μπήκε κάτω από το ντους και σφύριζε. «Έρεϊς τι είναι αυτό;», της λέει. «Πώς, από το *Μαγεμένο Αυλό του Μότσαρτ*», είπε αμέσως η Έμμη. Στάθηκε. Η άλλη την κοιτούσε πονηρά. Ξαφνικά κατάλαβε. Κοκκίνισε πάλι ως το λαιμό. «Ω, Μίτση...», έκανε απογοητεμένη και σα να τη μάλωνε. Πρώτη έβαλε τα γέλια η Μίτση. Κι ύστερα τις έπιασε ένα τέτοιο νευρικό, κάτσανε κάτω στα βρεμένα πλακάκια και στριγκλίζανε... Έτρεξε η καθαρίστρια με το πενς-νε και την κάτασπρη ρόμπα, που τη φωνάζανε φράου Ντόκτορ. «Τι συμβαίνει, κορίτσια; Καλέ, πείτε μου κι εμένα.» Μίτση, Μίτση...

Ο Χανς στριφογύριζε ανυπόμονα το πόμολο της πόρτας.

— Μια στιγμή, είπε εκείνη.

Η ρόμπα της ήταν κρεμασμένη από χτες βράδυ στην τουλάπα. Καμιά σύγκριση, βέβαια, μ' εκείνη τη βασιλική της Φέλντμαν.

— Να δεις κάτω τι γίνεται, είπε αηδιασμένος ο Χανς. Σωστός Πύργος της Βαβέλ. Τέσσερα δωμάτια, καθένα κι από μια οικογένεια. Παιδιά, γριές, φαντάροι, προσφυγιά. Δεν είναι της φράου Άννας, κάτω νοικιάζουν χωριστά δωμάτια, έτσι κατάλαβα. Σκέψου τώρα, όλοι εμείς, κάτω και πάνω, να έχουμε μόνο ένα μπάνιο και καθόλου κουζίνα! Η Φέλντμαν φαίνεται να 'ναι στα μαχαίρια μαζί τους. Τους φέρνεται πρόστυχα. Δεν είναι ζήτημα θρησκείας, γιατί κάτω έχει κι Εβραίους. Και τι είναι πάλι αυτή η ιστορία με το πρόγευμα; Χτες συμφωνήσαμε τετρακόσια μιλς το δωμάτιο με το πρωινό.

— Τι σημασία έχει, Χανς, είπε η Έμμη βγάζοντας τη ρόμπα της. Είναι τόσο φτηνά... Ούτε τα μισά απ' όσα μας παίρνανε στο Κάιρο.

— Βάζεις το *Σέπερντς Οτέλ* με τούτη την Κιβωτό του Νώε; Καμιά σύγκριση! Κι ύστερα το άλλο: «Πόσο λογαριάζετε να μείνετε, Εξοχότατε;». «Μα μερικές μέρες, το πολύ βδομάδα», της λέω. «Α, μόνο; μου κάνει. Ο χερ Αντρεάνου είπε πως θα καθήσετε πάνω από μήνα και, φυσικά, του προπλήρωσα την ανάλογη μεσιτεία.» Φυσικά. Μπλέξαμε πάλι με τους Εβραίους μόλις φτάσαμε, αυτό ξέρω! Και ποιος είναι ο χερ Αντρεάνου, δε με ρωτάς;

— Σε ρωτάω, Χανς.

— Αυτός που μας παράλαβε από το σταθμό. Ο μαιτρ ντ' στέλ του *Αστόρια*. Και γείτονάς μας μάλιστα! Βαστάει δωμάτιο ακριβώς από κάτω μας. Τον είδα να βγαίνει, που-

δραρισμένος, σιδερωμένος του κουτιού. Να, μια υπόκληση! Είδα και τη γυναίκα του, μια μικροκαμωμένη, όλη γατίσια νωχέλεια.

— Τα δραματοποιείς, μη, σε παρακαλώ. Εμένα, δε με τρομάζει να μείνουμε καιρό εδώ πέρα. Θα έχει ατμόσφαιρα σπιτιού τέλος πάντων. Τ' απογέματα θα παίρνουμε μαζί το τσάι, και σε μια αρρώστια...

— Σε παρακαλώ, Έμμη! Σου είπα, εδώ είναι προσφυγιά!

— Μα χωριστήκαμε από τον κόσμο, Χανς. Τόσα χρόνια μόνοι, άφιλοι, δίχως ζεστασιά.

Τα μάτια της είχαν βουρκώσει. Ο Χανς τελείωνε το ντύσιμό του βιαστικά.

— Θα τα ξανασυζητήσουμε, είπε. Εγώ πάω τώρα. Από κει θα προσπαθήσω να βρω τα Γραφεία Διοικήσεως. Πού να συναντηθούμε κατά τις δύο για φαγητό; Ο μπελάς είναι πως ούτε τηλέφωνο δεν έχει τούτη η πανσιόν.